

मराठी अभ्यासक्रम (नवीन)

२०२१-२०२२

एम्. ए. भाग २ / सत्र ४

पर्यायी अभ्यासपत्रिका क्र. ४: ५ - ब -आंबेडकरी साहित्य

संगणक क्रमांक -404702

उद्दिष्टे : १) आंबेडकरी चळवळ आणि साहित्य यांचे स्वरूप समजून घेणे.

२) आंबेडकरवाद आणि त्याचा मराठी साहित्यावरील परिणाम समजून घेणे.

३) नेमलेल्या साहित्यकृतींचे आशयसूत्र ,रचना विशेष समजून घेणे.

४) नेमलेल्या साहित्यकृती मधील दलितत्व ,आंबेडकरवाद समजून घेणे

निष्पत्ती (PSO) - १) आंबेडकरवादाचा सूक्ष्म परिचय करून घेता येईल.

२) एका सशक्त वाङ्मयप्रवाहाचे आकलन होईल.

३) साहित्याच्या सांस्कृतिक अभ्यासाची पद्धती आत्मसात करता येईल.

नेमलेल्या साहित्यकृती - १. कोंडी (कादंबरी) : बाबुराव बागुल

२. निब्बाण (नाटक) : अरुण मिरजकर, अरिहंत प्रकाशन, पुणे

अ.क्र.	अभ्यास घटकाचे विवरण	श्रेयांक	तासिका	गुण
१	- आंबेडकरी चळवळ, दलित साहित्याची चळवळ, दलित पॅन्थर - दलित साहित्याची संकल्पना,प्रेरणा ,स्वरूप - दलित साहित्यातील वेदना,विद्रोह,इ. - दलित साहित्याची स्थित्यंतरे -दलित साहित्य ,बौद्ध साहित्य ,फुले-आंबेडकरी प्रेरणेचे साहित्य,आंबेडकरी साहित्य - संकल्पना ,स्वरूप,विशेष,इ.	१	१५	२५
२	- आंबेडकरवाद संकल्पना,पार्श्वभूमी, - आंबेडकरवादाची मूल्ये, आंबेडकरी जीवनदृष्टी, - साहित्यविषयक दृष्टिकोन आंबेडकरवादाचा मराठी साहित्यावरील परिणाम.	१	१५	२५

३	- मराठी आंबेडकरी कादंबरीची संकल्पना ,स्वरूप,विशेष - आंबेडकरी कादंबरीचा धावता आढावा. - बाबुराव बागुल यांच्या 'कोंडी ' या कादंबरीतील आशयसूत्रे 'कोंडी ' या कादंबरीचा वाड.मयीन आणि सामाजिक अंगाने अभ्यास - या कादंबरीतून अभिव्यक्त होणारा लेखकाचा दृष्टिकोन,इ.	१	१५	२५
४	- आंबेडकरी रंगभूमीची संकल्पना, स्वरूप, प्रेरणा,विशेष - बोधी नाट्य चळवळ,बोधी नाट्य चळवळीचे वेगळेपण. - आंबेडकरी नाटकाची संकल्पना,स्वरूप,विशेष आणि आंबेडकरी नाटकाचा धावता आढावा. - अरुण मिरजकर यांच्या 'निब्बाण' या नाटकातील आशय सूत्रे - या नाटकाचा वाड.मयीन आणि आंबेडकरवादाच्या अंगाने अभ्यास, या नाटकातील सामाजिक वास्तव आणि तत्वज्ञान. - या नाटकातून अभिव्यक्त होणारा नाटककाराचा दृष्टिकोन,इ.	१	१५	२५
		४	६०	१००

अंतर्गत परीक्षा पद्धती : १) २५ गुणांच्या दोन परीक्षा घेणे आवश्यक आहे.त्याची सरासरी काढून ते अंतर्गत परीक्षेचे गुण मानावेत.

२) या विषयाची अंतर्गत परीक्षा घेताना प्रकल्प /वर्ग परीक्षा /लघुप्रकल्प /सादरीकरण/ वस्तुनिष्ठ परीक्षा पद्धतीचाही समावेश करणे आवश्यक आहे.

- संदर्भग्रंथ: १) दलित साहित्य वेदना आणि विद्रोह,फडके भालचंद्रश्रीविद्या प्रकाशन, पुणे १९७७
 २) दलित साहित्य प्रेरणा आणि प्रवृत्ती,खरात शंकरराव इनामदार बंधू प्रकाशन, पुणे १९७८
 ३)दलित साहित्य आजचे क्रांतिविज्ञान,बागुल बाबुरावबुद्धिस्ट पब्लिसिंग हाऊस, नागपूर १९८१
 ४) दलित साहित्य दिशा आणि दिशांतर, भगत दत्ता अभय प्रकाशन, नांदेड १९९२
 ५) संकल्पना, रत्नाकर डी.बी., संकल्पना प्रकाशन, कोल्हापूर १९९६
 ६) आंबेडकरी चळवळ आणि साहित्य, मनोहर यशवंत अभय प्रकाशन, नागपूर १९९३

